

■ برنامه آموزشی رشته حسابداری ■

این گزارش چکیده بررسیهای اعضا کمیته آموزش و تحقیق انجمن حسابداران خیره می باشد که در طی جلسات متعدد، براساس اطلاعات ارائه شده توسط مسئولین محترم مدیریت شاخه فنی حرفه ای وزارت آموزش و پرورش تدوین گردیده است.

۱- در این برهه از زمان که مسئله بازسازی کشور در بخشهای مختلف و بخصوص در بخشهای اقتصادی و تولیدی مطرح است، موضوع برنامه ریزی، اداره و کنترل امور مالی و اقتصادی بخشها و سازمانهای مختلف کشور بیش از هر زمان دیگر حائز اهمیت بوده و لزوماً بایستی در برنامه ریزیهای کشور در اولویت قرار داده شود. برنامه های توسعه بخشهای کشاورزی و صنعتی کشور در جهت ایجاد زمینه های خودکفائی در صورتیکه با برنامه های دقیق مالی و استفاده از سیستمهای پیشرفته آن همراه با برخورداری از نیروی متخصص این فنین توأم نباشد بدون شك با موفقیت کامل همراه نخواهد بود. رسیدن به هدف کلی بازسازی امور مالی و اقتصادی مستلزم در دست داشتن حسابها، آمار و گزارشات صحیح و دقیق است و مادام که مسئله حساب و آمار و گزارشات مالی در سطح کشور مطرح است لزوم خدمات متخصصین مالی، حسابداری و حسابرسی انکارناپذیر خواهد بود.

۲- بطور کلی، سابقه فن حسابداری پیشرفته و حسابرسی در کشور ما به چندان زمان دوری منتهی نمی شود. از چند دهه اخیر که برای اولین بار رسماً کلمه حسابداری متخصص در قیاس با حسابدار

تجربی و سنتی در جامعه مطرح گردیده است تا به امروز دانشکده ها آموزشگاههای عالی و بعضی دیگر از سازمانها و گروههای آموزش تئوری و تجربی نقشهایی در تربیت حسابداران جامعه فعلی نداشته اند، لیکن بعلت عدم وجود برنامه ریزی صحیح و هم آهنگ و عدم تشخیص نیاز واقعی جامعه، برنامه های اجرا شده نیاز جامعه را آنچنان که باید و شاید بر آورد ننموده و فن حسابداری و متخصصین مربوطه در مملکت آنطور که باید و شاید قوام لازم نیافته و جای خود را پیدا ننموده است.

۲- سردرگمی فعلی که در جامعه حسابداری و حسابرسی حرفه ای مملکت وجود دارد و همچنین کمبود شدیدی که به نیروی متخصص و کارشناسان مالی در حال حاضر احساس می گردد مسئله ای است که دولت مردان هر چه زودتر بایستی بطور اصولی و ریشه ای به آن اندیشیده و تسهیلات لازم را جهت رفع تنگناهای اساسی این رشته ارسطوح آموزشهای مقدماتی تا عالی و حرفه ای فراهم آورند. در این گزارش سعی گردیده است بدون وارد شدن به جزئیات این مسئله، خطوط اصلی در جهت انجام این دگرگونی حرفه ای تا آنجا که مقدور است ارائه شود. بنابراین بمنظور تجزیه و تحلیل روشهای اجرایی این دگرگونی و اخذ نتیجه لازم است در درجه اول موسسات و نهادهایی که بنحوی در تربیت حسابداران فعلی جامعه نقش داشته اند مطرح و سپس ضمن تعیین نمودار نیاز جامعه به متخصصین حسابداری در سطوح مختلف و روش بر آورد نیاز جامعه به حسابدار و تعیین نقش وزارت آموزش و پرورش پرداخته شود.

مراکز تربیت حسابداران فعلی جامعه

۴- بدون اینکه وارد جزئیات این مقوله شویم فهرست وار موسسات آموزشی، گروه‌های انجمنی را که در تربیت حسابداران فعلی جامعه نقشی داشته اند نام می‌بریم.

۴/۱- فارغ التحصیلان دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی در داخل کشور

اگرچه آمار رسمی و دقیق این گروه در دسترس نیست و لکن برآورد می‌شود تعداد اینگونه افراد نیز از حدود ۲۰۰۰ نفر تجاوز ننماید. تجربه چندین ساله انجمن که منتج از تجربیات و مشاهدات علمی و عملی اعضا آن می‌باشد حاکی از آن است که دانشگاه‌ها و آموزشگاه‌های عالی داخلی در پرورش و آموزش حسابداران مورد نیاز کشور در گذشته موفقیتی نسبی داشته ولی آنطور که شاید و بایده رسالت خود در زمینه انتقال اصول حرفه‌ای به میزان و موارد نیاز کشور در سطح قابل قبول برای این رشته عمل ننموده‌اند. لازم به تذکر است که تعداد قابل توجهی از این گروه فارغ التحصیلان در نتیجه تلاش شخصی و آموزش‌های تجربی مفید به ایفای نقش‌های موثری در پیشرفت سیستم‌های مالی سازمان‌هایی که در آنها بکار اشتغال داشته‌اند توفیق یافته‌اند.

۴/۲- موسسات و انجمن‌های حرفه‌ای مالی و حسابداری

خارج کشور

تعداد فارغ التحصیلان این موسسات و انجمن‌های حرفه‌ای در کشور انگشت‌شمار می‌باشد و شاید در حال حاضر از دو صد نفر متجاوز نگردند. لکن ناگفته نماند که ایجاد ضوابط حسابداری و پرورش حسابداران و حساب‌رسان حرفه‌ای فعلی مملکت حاصل کوشش‌های فردی و متفرق برخی از این افراد می‌باشد.

۴/۳ - دانشگاهها و سایر موسسات آموزشی عالی در رشته های مالی

و حسابداری خارج کشور.

فارغ التحصیلان این موسسات نیز اطلاعات علمی خود را با تجربیات حاصل از اشتغال توأم نموده و احتمالاً "مصدر مشاغلی با اهمیت در رشته های مالی و حسابداری در کشور هستند. آمار این گروه در دسترس نیست.

۴/۴ - دانش آموزان فارغ التحصیل رشته حسابداری و وزارت آموزش

و پرورش

اگرچه وزارت آموزش و پرورش از گذشته نه چندان دور گام در جهت پرورش حسابداران نهاده است و این انجمن از آمار دقیق حسابدارانی که توسط آن وزارت به جامعه ارائه گردیده اطلاع دقیق در دست ندارد و از سرنوشت کاری این افراد و بررسی تحقیقی نتایج آن مطلع نمی باشد، مع هذا بعلمی که بعداً در این گزارش عنوان خواهد شد، بنظر نمی رسد که وزارت آموزش و پرورش نیز در این امر توفیق زیادی حاصل نموده باشد.

۴/۵ - وزارت کار و امور اجتماعی

این وزارت نیز بعنوان آنکه رشته حسابداری را همردیسیف حرف دیگر (برق، سیم کشی، مکانیکی... و غیره) محسوب می نماید دستی در آموزش این حرفه داشته و دارد. نظر انجمن در ارتباط با فعالیت های وزارت کار و امور اجتماعی بعداً در این گزارش عنوان خواهد شد. در این قسمت به این مطلب اکتفا می گردد که در نتیجه همکاری های بین این انجمن و وزارت کار و امور اجتماعی بنظر می رسد مسئولین این وزارت اصولاً

دخالت در زمینه پرورش حسابداران راجز و رسالت‌های کاری خود نمی‌دانند و صرفاً "بمنظور کمک در اربین بردن کمبود متخصصین حسابداری تاکنون نقش خود را بعنوان یک واحد نظارت انجام داده است.

۴/۶- موسسات و سازمانهای خصوصی

ار گذشته تا حال موسسات مختلفی اعم اربخش دولتی و خصوصی در امر آموزش دوره های تخصصی حسابداری مشارکت داشته اند. از آنجمله مرکز آموزش سازمان مدیریت صنعتی و با کلاسهای آزاد مختلف آموزش حسابداری... و غیره. بطور کلی این انجمن بدون آنکه وارد کیفیت عملکرد این موسسات شود، معتقد است که اگر هم آهنگی لازم در جهت پرورش حسابداران مورد نیاز جامعه بعمل آید، اینگونه موسسات می‌توانند نقش عمده و حیاتی در جهت تربیت حسابدار در سطح تکنسین (در مقایسه با رشته های فنی) داشته باشند. بشرط آنکه برنامه های آموزشی این رشته در سطوح مختلف بنحوی طراحی گردد که فعالیت‌های هرواحد آموزشی در کشور مکمل دیگری باشد و ارتکراریک برنامه در موسسات و واحدهای آموزشی مختلف جلوگیری شود.

۴/۷- سازمانهای دولتی و خصوصی

سازمانهای دولتی و خصوصی نیز بر حسب نیاز و بصورت موضعی کم و بیش در آموزش فن حسابداری از طریق ایجاد دوره های کوتاه مدت نقشی داشته و دارند.

۴/۸- موسسات حرفه ای حسابرسی

این موسسات نیز بر حسب ضرورت کاری و نیاز سازمانی

و بدلیل کمبود حسابداران واجد شرایط در جامعه، در گذشته عملاً نقشی موثر در جهت آموزش علمی و بخصوص عملی حسابداران ایفا نموده اند. بدلائیل عدیده می توان اثبات نمود که این گروه توانسته اند به تناسب امکانات و شرایط موجود در ایفای نقش آموزشی خود موفقیتی قابل قبول کسب نمایند.

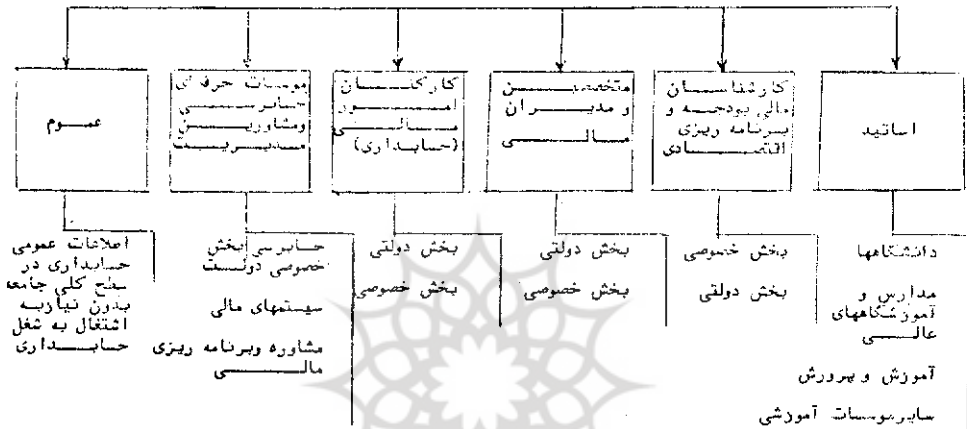
کارکنان این موسسات اکثراً پس از ترک خدمت موسسات حسابرسی در مشاغل بالای امور مالی موسسات دولتی و خصوصی اشتغال ورزیده و خدمات موثری در این حرفه ارائه نموده اند. اگرچه با دیگر گونی و ازم پاشیدگی که در حال حاضر در حرفه و موسسات حسابرسی بوجود آمده و تداوم این آموزش حرفه ای نیز قطع گردیده است ولی امید می رود با توجه مسئولین کشور هر چه زودتر وضعیت این حرفه و موسسات حرفه^ی روشن شده و این آموزش بطور مستمر ادامه داده باشد.

۵- با وجود آنکه مراکز نسبتاً متعددی بشرح فوق در تربیت حسابداران جامعه فعالیت داشته اند معهداً نتایج حاصله متناسب با رحمتات و هزینه های صرف شده نبوده است. جالب اینجاست که مطالب درسی کلیه سازمانها و مراکز آموزشی یاد شده در اکثر موارد (غیر از بخش های تخصصی دانشگاهی) یکنواخت و تکرار مکررات بوده است. فعالیت های این مراکز لزماً است با توجه به نیاز جامعه بسطوح مختلف متخصصین مالی هم آهنگ شده و ترتیبی اتخاذ گردد تا هر واحد در تکمیل واحد دیگر برنامه ای خاص تربیت سطح معینی از نیروی متخصص مالی کشور را عهده دار گردد. در انجام این مهم پیشنهادات انجمن در بندهای ۲۲ تا ۲۰ گزارش درج گردیده است.

نمودار نیار جامعه به متخصصین حسابداری در سطوح مختلف

ع- نظریه این انجمن در مورد مسئولین آموزش علمی و حرفه ای امور مالی و حسابداری بشرحی که در بند ۴ درج گردیده، بر اساس نیار جامعه به متخصصین حسابداری بر حسب نمودار زیر فرم یافته است:

مقتضیین امور مالی و حسابداران مورد نیار جامعه

چنانچه نمودار فوق را نشان دهنده نیار جامعه به متخصصین حسابداری بدانیم سئوالی که مطرح می گردد آن است که احاد آموزشی مندرج در بند ۴ فوق وار جمله وزارت آموزش و پرورش (شاخه فنی و حرفه ای) با برنامه فعلی هر یک چه سهمی را در جهت تحقق نیار فوق دارا خواهند بود؟

۷- قبل از آنکه به سئوال فوق جواب داده شود، لازم است سابقه ای در مورد برداشت جامعه از حرفه یافتن حسابداری ارائه شود: متأسفانه از گذشته رشته حسابداری به غلط جزو حرف گروه بندی شده است. اگرچه ما نیز معتقدیم که فن حسابداری از نقطه نظر اینکه نیار به مهارت و کارآموزی عملی دارد تا حدودی مشابهت با حرف دیگر پیدامی کند ولی حقیقت امر آن است که این رشته

بیشتر يك فن است تا حرفه و بعنوان مثال بیشتر به حرفه پزشکی شبیه است تا حرفه مکانیکی و برق، لذا انجام آن نیاز به رشد و بلوغ فکری داشته و نمی توان در سنین پائین از آن بعنوان يك شغل بهره گهري موثر نمود. شرایط شروع بکار برای يك فارغ التحصیل این رشته با فارغ التحصیل رشته های حرفه ای دیگرمانند فرش بافی، مکانیکی، برق... و غیره فرق می کند. شاید از نوجوانی که با حداقل معلومات علمی تعلیمات فنی فرش بافی را دیده است بتوان از سنین نوجوانی بنحو مفید و موثر در يك کارگاه فرش بافی بهره گرفت ولی از يك نوجوان حسابدار در شرایط مساوی نمی توان در محیط کار اداری و حرفه ای بهره برداری موثر نمود.

۸- با عنایت به مطالب مندرج در بند فوق، این انجمن معتقد است افرادی که فراگیری فن حسابداری را به منظور تعیین شغل و حرفه برمی گزینند لازم است حداقل حائز شرایط زیر بوده و یا برای آنها فراهم آورده شود.

۸/۱- حداقل معلومات کلاسیک عمومی

نظریه اینکه درک مسایل مطروحه در رشته حسابداری مستلزم دارا بودن حداقل معلومات کلاسیک عمومی است. لذا در این مورد ما تمام دوره دبیرستان را برای آغاز تحصیل این رشته لازم می دانیم.

۸/۲- رشد سنی و بلوغ فکری

همانطور که قبلاً اشاره شد شاید بعضی از فنون و حرف را بتوان از سنین نوجوانی آموخت و لیکن تعلیم موثر فن حسابداری نیاز به حداقل رشد سنی و بلوغ فکری و تجربه

اجتماعی دارد که مسلماً" در سنین ۱۴ یا ۱۵ سال میسر نخواهد بود. یعنی دانش آموزانی که وارد رشته فنی حرفه ای می گردند که پس از فراغت ارتحصول به بازار کار وارد شوند بنظر ما حداقل رشد سنی و بلوغ فکری مورد لزوم این رشته برخوردار نبوده و بلکه از فراگیری مطالب عمومی دوره دبیرستان نیز که در این سنین به پرورش شخصیتی و فکری آنان کمکی موثرتری می نماید محروم خواهند شد.

۸/۲- آموزشهای عملی

مطالب علمی رشته حسابداری را در یک مدت زمان معین می توان به فردی که حداقل معلومات عمومی علمی را داشته و از بلوغ فکری لازم برخوردار است آموخت ولی حتی در این موارد نیز اگر در نظر باشد فرد مذکور پس از فراغت ارتحصول شروع به کار نموده و مثرش ملاحظه شود لازم است آموزش آکادمیک با آموزش تجربی و کارآموزی عملی توأم گردد.

۸/۴- کیفیت آموزش علمی و عملی

در تربیت حسابداران متخصص (حرفه ای) عواملی چون کیفیت علمی استاد و کیفیت تجربی و امکانات محل کارآموزی آنها نیز حائز کمال اهمیت است. آموزشهای علمی و تجربی با کیفیت پائین اثری معکوس روی پیشرفت و بهبود سیستمهای حسابداری و مالی جامعه خواهد داشت.

نقش آموزش و پرورش (شاخه فنی حرفه ای)

در ارتباط با تربیت حسابداران

۹- بدون آنکه در جزئیات این امر وارد شویم یادآوری می نمایم

در صورتی که هدف وزارت آموزش و پرورش تربیت دانش آموزان برای ادامه تحصیلات عالی در این رشته باشد لازم است برنامه های آموزشی آن با دانشگاهها و موسسات آموزش عالی هم آهنگ شده و بنحوی تنظیم گردد که در بخش تحصیلات عالی اصول تعلیم داده شده در دوره دبیرستان تکرار نگردد. بدیهی است که در این مورد نیز لازم است پیش بینی های لازم در ارتباط بانحوه ورود این دانش آموزان به دانشگاهها و شرایط آنان در قیاس با فارغ التحصیلان رشته های دیگر دبیرستان که مجاربه ادامه تحصیل در این رشته خواهند بود نیز بعمل آید.

اگر فرض بر این است که شاخه فنی حرفه ای وزارت آموزش و پرورش با آموزشهای این رشته مستقلاً حسابدارانی تربیت نمایند که پس اتمام دوره دبیرستان بتوانند در هر یک از شاخه های منعکس در نمودار بند ۲ فوق بکار اشتغال ورزند، بدون خرده گیری بایستی عنوان نمود که با توجه به محدودیتهای موجود و گریبانگیر وزارت آموزش و پرورش از نظر خصوصیت فسرده دانش آموز بشرح مندرج در بند ۸، تامین اساتید و دبیران مبرر، ایجاد برنامه های کارآموزی عملی، مشکلات تهیه جزوات متناسب درسی و درك دانش آموزان نسبت به نکات و مسائل فنی حسابداری، پیش بینی می شود که با توفیق کافی روبرو نبوده و بنظر نمی رسد فارغ التحصیلان این رشته عملاً بتوانند پس از فراغت از این دوره سهمی موثر در رفع نیاز جامعه به حسابدار و متخصص مالی داشته باشند و بعقیده این انجمن این فارغ التحصیلان برای انجام کارهای مالی و حسابداری از نقطه نظر کفایت و کارآئی تفاوتی با فارغ التحصیلان رشته های دیگر نداشته و هر دو گروه جهت بهره برداری کافی نیاز به کارآموزی (بعبارت

برنامه فعلی آموزش رشته حسابداری

۱۰- انجمن حسابداران خبره ایران بمنظور همکاری در تکمیل برنامه‌های در حال اجرا آن وزارت، علیرغم نظریات کلی فوق، با فرض اینکه در حال رشته حسابداری حتماً "بایستی بشکل فعلی جزو فعالیت شاخه فنی و حرفه ای وزارت آموزش و پرورش باشد، برنامه تدوین شده فعلی رشته حسابداری رانیز مورد بررسی قرار داده و نظریات خود را در ارتباط با محتوی جزوات ارسالی و همچنین برنامه درسی پیش بینی شده بشرح پیوست شماره ۲ و ۳ تقدیم می دارد. لازم به یادآوری است که پیوستهای مذکور منفک ارسایر مسائل مطروحه در این گزارش ارائه شده و چنانچه لازم باشد آموزش حسابداری و تربیت متخصصین مالی مورد نیاز جامعه در سطوح مطرح شده در نظر گرفته شود، برنامه ارائه شده مناسب و کافی نخواهد بود.

روش آمارگیری و برآورد نیاز جامعه به حسابدار و متخصصین امور مالی

۱۱- در مذاکراتی که در بین مسئولین شاخه فنی حرفه ای و رشته حسابداری آن وزارت و اعضای گروه آموزشی انجمن حسابداران خبره صورت گرفت، اظهار علاقه گردید تا نیاز جامعه امروزی کشور انقلابی‌مان به حسابداران نیز مورد بررسی قرار گیرد. در قسمت اول این گزارش به استحضار رسیده است که بانهایت تاسف آمار کاملی ارتعداد حسابداران شاغل، درجه مهارت و تجربه و تحصیلات آنها در دسترس نمی باشد و باتوجه به ناشناخته بودن اهمیت و نقش

حسابداران در جامعه، بررسی نیاز واقعی نیز خالی از اشکال نمی باشد و لذا اقدام وزارت آموزش و پرورش در جهت شناخت این نیازها و انجام این مطالعات قابل تقدیر است و انجمن نیز به نوبه خود امیدوار است با همکاری متقابل قدمهای موثری را در جهت انجام این شناختها و بررسیها بردارد. رئوس کلی متدلوژی پیشنهادی ما برای انجام این بررسیها و تحقیقات بشرح زیر به استحضار می رسد ولی یادآور می شود که این پیشنهادیک طرح مقدماتی برای انجام تحقیقات مربوطه است و انشا اله در مذاکرات و نشستهای بعدی و با دریافت نقطه نظرهای کارشناسان و متخصصین دست اندرکار، این طرح مقدماتی تکمیل شده و به ثمر خواهد رسید.

۱۲- در بررسی نیاز جامعه به حسابداران ابتدا لازم است که نیاز بخشهای مختلف فعال کشور به حسابداران با توجه به وضعیت موجود برآورد گردد و متعاقب آن امکانات موجود برای آموزش و تربیت حسابداران در شرایط فعلی محاسبه شود و با مقایسه نیاز و امکانات "هرم خلاء" موجود بررسی گردد. لذا روش پیشنهادی ما این است که:

الف - تشخیص بخشهای مختلف جامعه که نیاز به خدمات حسابداران و حسابرسان دارند و متعاقبا تعیین نیاز آن بخشها به حسابداران با توجه به وضعیت موجود بررسی گردد.

ب - نیاز ۵ سال آینده بخشهای مختلف فعال کشور به حسابداران با توجه به کل سیاستهای دولت جمهوری اسلامی ایران برآورد شود.

ج - نیروی انسانی شاغل در بخشهای مختلف حسابداری و حسابرسی آمارگیری شود.

د - امکانات آموزشی و تربیت حسابداران در بخشهای مختلف

خصوصی و دولتی روشن شود.

۵ - با ترسیم هرم خلا، برنامه ریزی آموزشی و توسعه امکانات آموزشگاههای مختلف (در بخش خصوصی و در بخشهای عمومی) انجام گیرد و مسئولیت بخشهای مختلف آموزشی و تربیتی مشخص گردد.

۶ - هرم فوق درجه خلا، موجود در تعداد حسابداران رانشان خواهد داد ولی باتوجه به اینکه حسابداران بایستی نقش کاملاً موثری را در کل جامعه و در ابعاد متفاوت ایفا نمایند ضروری خواهد بود که برنامه های آموزشی و تربیتی نیز در این زمینه تهیه شود. مسلماً در این حالت نیاز روز افزون و مبرم جامعه به حسابداران مشخص خواهد شد.

۱۲ - مطالعات و آمارگیری از نیاز بخشهای مختلف فعال کشور محتاج همکاری صمیمانه کلیه دستگاههای خصوصی و عمومی مورد آمارگیری می باشد و بنظر می رسد که در این رابطه وزارت کار و امور اجتماعی بتواند نقش موثری را ایفا کند. در این بررسی ها مطالعه عملی، پرسشنامه ای و کتابخانه ای نیاز بخشهای زیر به حسابداران در سطوح مختلف برآورد خواهد شد:

- بخش تدوین و تحقیق
- بخش صنایع
- بخش بازرگانی
- بخش خدمات شامل سیستم بانکی، موسسات بیمه ای ، سازمانهای برنامه ریز، و...
- وزارتخانه ها
- نهادهای انقلابی
- موسسات حسابرسی دولتی و دیوان محاسبات
- حسابرسی های خصوصی

- نیازهای وزارت دارائی به حسابداران و حسابرسان مالیاتی

- جابجائیها و بارنشستگی ها

۱۴- مطالعات مندرج در بند ۱۳ تا حدودی نیاز جامعه به حسابداران را در شرایط فعلی و باتوجه به نقشی را که حسابداران امروز ایفا می کنند نشان خواهد داد ولی برای اطمینان بیشتر لازم است که نیاز جامعه به حسابداران از طریق محاسبات سرانه نیز بررسی گردد. در این بررسی درجه نیاز جامعه به حسابداران از طریق محاسبات جمعیت، میزان سرمایه گذاری، و تعداد موسسات نیز انجام خواهد شد و با مقایسه نتایج به آمار دقیقتری در این زمینه دسترسی خواهد بود.

۱۵- تربیت و آموزش حسابداران اجباراً در درجات مختلف باید انجام شود و برای تعیین مسئولیت بخشهای مختلف در آموزش و تربیت حسابداران لازم است که "هرم تخصصی نیازها" ترسیم گردد. جمع آوری آمار و اطلاعات در کلیه مراحل بنحوی باید صورت گیرد که نهایتاً بتوان نیاز بخشهای مختلف جامعه به حسابداران را بر حسب درجات مختلف تخصصی برآورد نمود.

۱۶- از طریق تماس مستقیم با قسمتهای مربوطه در سازمان برنامه و بودجه و وزارت کار و امور اجتماعی و با مطالعه برنامه پنجم و شناخت سیاستهای دولت، نیاز بخشهای مختلف جامعه به حسابداران در برنامه ۵ ساله آینده برآورد خواهد شد.

۱۷- امکانات فعلی جامعه از نظر دسترسی به حسابداران فعال و شاغل و توانائیهای حسابداران آماده به کار از طریق مطالعه مستقیم و پرسشنامه ای برآورد خواهد شد. در این مطالعات و بررسیها امکانات بخشهای زیر مطالعه خواهد گردید.

- امکانات سازمانهای دولتی

- حسابرسیهای خصوصی

- دیوان محاسبات

- بخش خصوصی

- فارغ التحصیلان دانشگاهها در رشته های حسابداری

- فارغ التحصیلان موسسات خصوصی آموزشی در حسابداری

- وزارت دارائی

- سایر موارد.

۱۸- برآورد امکانات آموزشی و تربیت حسابداران در سطوح مختلف در شرایط فعلی چندان مشکل نمی نماید زیرا که در این مطالعه با امکانات آموزشی دانشکده هائی که به آموزش حسابداران و رشته های نزدیک به آن اشتغال دارند و همچنین با امکانات وزارت آموزش و پرورش، سازمان مدیریت صنعتی، موسسات حسابرسی دولتی و خصوصی و آموزشگاههای حسابداری آشنائی پیدا می شود.

۱۹- با انجام مطالعات بالا و دریافت اطلاعات ضروری و تجزیه و تحلیل آنها می توان "هرم خلاء" را برای وضعیت فعلی اقتصاد کشور و همچنین برای ۵ سال آینده ترسیم نمود و متعاقب آن موضوع مسئولیت و صلاحیت بخشهای مختلف دولتی و خصوصی در آموزش و تربیت حسابداران مورد نیاز و ظرفیت اجرائی آنها و اعتبارات لازم مطرح می گردد که از موضوعات عمده و اساسی می باشد. نظر انجمن در رابطه با این مسئولیتها و صلاحیتها و ظرفیتها مقدمتا در بخشهای قبلی این گزارش به استحضار رسیده است.

نظریه انجمن حسابداران خبره ایران در ارتباط با آموزش و تربیت حسابداران و متخصصین امور مالی

۲۰. با عنایت به کلیه مطالب ذکر شده در گزارش پیشنهادین انجمن در مورد آموزش و تربیت حسابداران و متخصصین امور مالی که با استناد به تجربیات و مشاهدات عینی اعضا انجمن شکل گرفته است بشرح زیر به استحضار می رسد.

۲۱. مشارکت وزارت آموزش و پرورش

همانطور که قبلاً اشاره شد اعتقاد ما بر آن است که فارغ التحصیلان رشته حسابداری گروه اداری و بازرگانی بدون کسب تجربه کاری و رسیدن به بلوغ فکری و شخصیت اجتماعی قادر به شروع بکار و بازده موثر نخواهند بود. لذا برنامه آموزش دور دبیرستان این گروه شایسته است هر دیف سایر رشته های دیگر در نظر گرفته شده و امکاناتی فراهم آید تا دانش آموزان این رشته نیز به حد کافی از دروس پایه و معلومات عمومی لازم بهره مند شوند. در صورتیکه لازم است دروس حسابداری، اقتصاد، اصول بازرگانی و مطالب مشابه آن در دوره دبیرستان گنجانده شود به تناسب سایر دروس انتخاب شده و در نتیجه وضعیتی فراهم آید که فارغ التحصیل این رشته بطور اصولی فرقی با سایر رشته های دیگر نداشته و شرایط ادامه تحصیل یا شروع بکار برای یک دانش آموز فارغ التحصیل رشته حسابداری یا رشته ریاضی یا طبیعی تفاوت چندانی نداشته باشد. بدیهی است در مورد ادامه تحصیل دانش آموزان رشته های مختلف امکاناً بر اساس مقررات موضوعه

حق شرکت در امتحانات ورودی يك يا چند رشته دانشگاهی را خواهند داشت که در این خصوص نیز مافائل به تفاوتی بیــــن فارغ التحصیلان این رشته و رشته ریاضی نیستیم. مواد درسی این گروه‌های بنحوی تدوین گردد که هم فارغ التحصیل رشته ریاضی بتوانند تحصیلات عالیه رشته حسابداری را آغاز کنند و هم فارغ التحصیل رشته حسابداری بتوانند به تحصیلات عالیه رشته های ریاضی مبادرت ورزد، با توجه به مراتب فوق مسووع اینکه هنوز رشته حسابداری لازم است جزو رشته های فنی حرفه ای قلمداد گردد یا خیر نیز مطلبی است که درخور مطالعه بیشتر و تجدید نظر است.

۲۲- در صورتی که فرضیه بالا مورد قبول واقع شده و هدف آموزش و پرورش ارتربیت فارغ التحصیلان رشته حسابداری صرفاً " بعد آموزشی باشد تا حرفه ای و شروع بکار، این سنؤال مطرح می گردد که حسابداران و متخصصین مورد نیاز جامعه چگونه و توسط چه سازمانها و مراکزی باید تربیت شوند ؟

۲۳- برای پاسخ به این سنؤال ابتدا مراکز آموزشی که بنظر این انجمن قادر به ارائه خدمات آموزشی و تربیتی علمی و عملی این متخصصین هستند معرفی و سپس با ارتباط دادن این مراکز به نمودار نیاز جامعه به متخصصینی که در بند ۶ عنوان گردیده، راه - حل نهائی نتیجه خواهد شد.

۲۴- مراکز آموزشی مورد توصیه انجمن به ترتیب قدرت و کارآیی پرورش متخصصین مالی بشرح زیر است:

الف - سازمانها و مجامع حرفه ای مورد قبول بین المللی

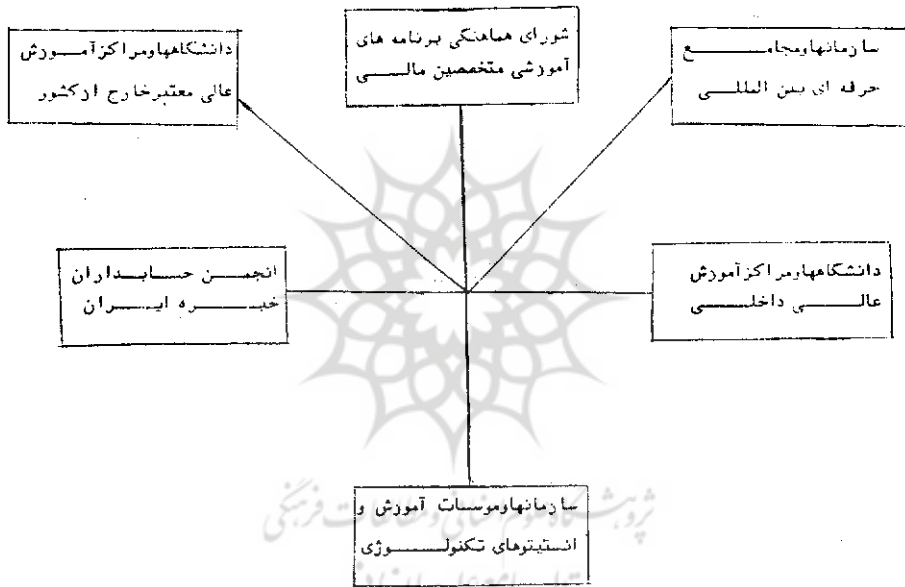
ب - انجمن حسابداران خیره ایران

ج - دانشگاهها و مراکز آموزش عالی معتبر داخل و خارج کشور

د - موسسات و سازمانهای آموزشی با کیفیت کاری بالا مانند:

سازمان مدیریت صنعتی و انستیتوهای تکنولوژی.

بمنظور نظارت بر تکامل و تسلسل برنامه های آموزشی مراکز فوق و حصول اطمینان از بهره برداری موثر از فارغ التحصیلان مراکز آموزش داخلی می توانند تحت نظارت یک شورای هم آهنگی آموزشی که بانظر وزارت آموزش و پرورش ، وزارت دارائی و سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی ایران تعیین می گردد رهبری شوند.

۲۵- برنامه های آموزشی مراکز فوق بشرح زیرپیش بینی گردیده است:

الف - انجمن حسابداران خبره ایران

این انجمن مانند سایر انجمنهای حرفه ای بین المللی برنامه علمی و کارآموزی در بالاترین سطح ممکن در رشته های مالی را خواهد داشت و افرادی در آن به تحصیل اشتغال خواهند ورزید که دارای مدرک لیسانس یا معادل آن در رشته های

مرتبط باشند. این افراد ضمن کسب تحصیل رشته های مالی به موسسات حسابرسی معتبر موجود جهت کارآموزی با سهمیه بندی مشخص معرفی خواهند شد تا پس از اتمام دوره کارآموزی و گذراندن امتحانات انجمن بعنوان عضو انجمن و استفاده از عنوان حسابدار حرفه ای انتخاب گردند.

این افراد مصدرا خدمات حسابرسی، مشاورین مالی مدیریت، مدیران مالی پاروسای حسابداری موسسات و شرکتهای خواهند شد.

ب - دانشگاهها و مراکز آموزش عالی داخلی

این مراکز از فارغ التحصیلان دوره راهنمایی رشته های ریاضی، بازرگانی، حسابداری و مشابه آن دانشجویان پذیرفته و تا مرحله فوق لیسانس یادگتری نسبت به پرورش دانشجویان اشتغال خواهند داشت.

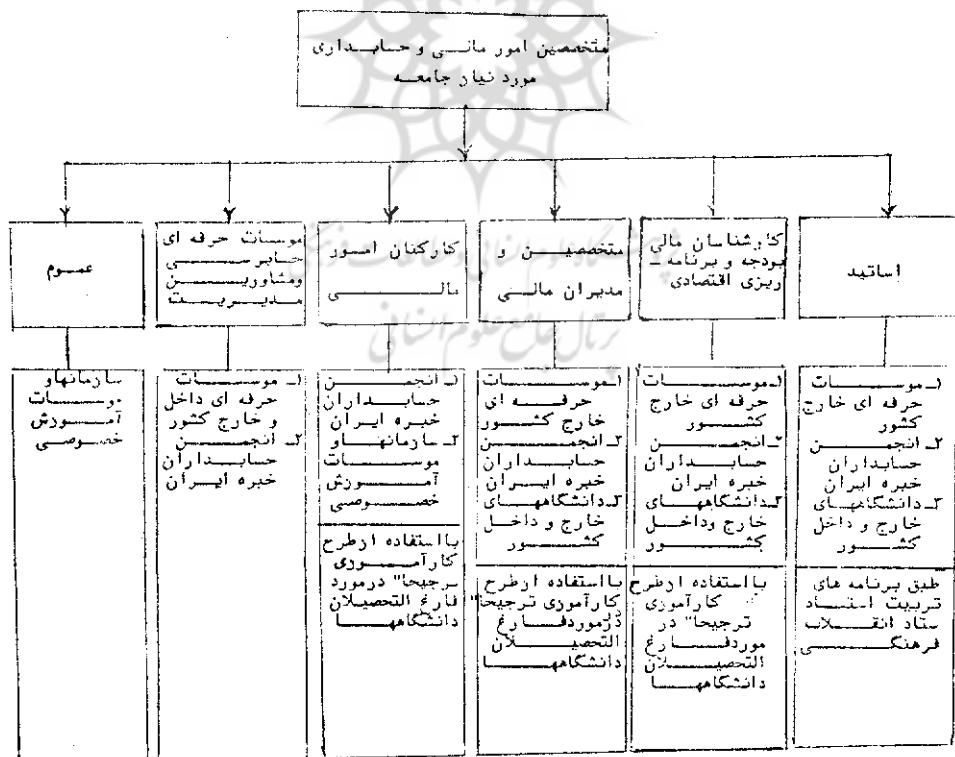
فارغ التحصیلان این مراکز بعنوان استادیاران دانشگاهها و مراکز آموزش عالی مدیران مالی و روسای حسابداری و حسابدار ارشد (پس از کسب تجربیات کاری لازم) امکانات کاری خواهند داشت.

فارغ التحصیلان دانشگاهها و مراکز آموزش عالی معتبر خارج از کشور نیز وضعی مشابه این گروه خواهند داشت.

ج - سازمانها و موسسات آموزش و انستیتوهای تکنولوژی

این موسسات وظیفه تربیت کادرمیانی حسابداری و امور -
 مالی را با ارائه دوره های کوتاه مدت بعهده خواهند داشت .
 فارغ التحصیلان رشته های مختلف دوره دبیرستان چه قبل
 و چه بعد از اشتغال قادر خواهند بود در این مراکز ثبت نام
 نموده و پس از طی دوره های کوتاه مدت ذکر شده به اخذ
 گواهینامه فوق دیپلم (معادل تکنیسین رشته های فنی) نائل
 شده و به بازار کار عرضه شوند .

۲۶- با تقسیم بندی حدود مسئولیتهای مراکز آموزشی بشرح فوق و با توجه
 به نمودار نیا رجامعه به نیروی انسانی متخصص در امور مالی -
 نظریات این انجمن در ارتباط با آموزش نیروی انسانی مذکور
 بشرح نمودار زیر خلاصه می گردد :

۲۷- در گفتاری که گذشت سعی شد ضمن شکافتن موضوع حسابدار و حسابداری و نیاز جامعه به آن، سازمانها و موسسات آموزشی دست اندر کار تربیت متخصصین امور مالی و حسابداری در سطح کشور معرفی و ارتباط آنها با نیاز جامعه و برآورد نیاز جامعه مشخص گردد.

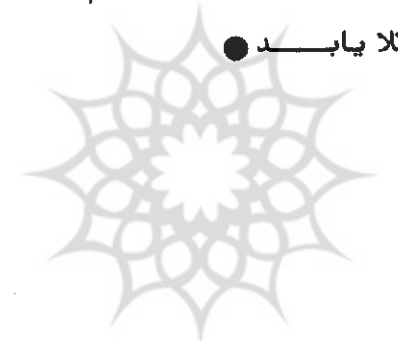
آنچه مسلم است فعالیت‌های سازمانها و موسسات آموزشی کشور در ارتباط با این رشته در گذشته بحد کفایت مثمر نرسیده و امکاناً مقدار زیادی از نیروی انسانی و هزینه‌های کشور در برآوردن این نیاز جامعه هدر رفته است. شواهد روزمره و وضعیت آمار و اطلاعات موجود در کشور نشان می‌دهد که مسئولین امور در گذشته نتوانسته‌اند بطور اصولی نیاز جامعه را از نظر کیفی و کمی در این خصوص برآورد نمایند.

متأسفانه تصمیمات موضعی، مقطعی و متفرقی که گاه بدون هم‌آهنگی و ریشه‌یابی نسبت به سرنوشت جامعه حسابداران در حال حاضر نیز گرفته می‌شود کمکی به حل این مشکل ننموده بلکه موجبات تشدید آن را فراهم می‌آورد. ما معتقدیم که تشتت آرا جهت‌گیری‌های مختلف و تمایلات گروهی موجود در شرایط فوق‌الذکر حربه، ایجاب می‌نماید دولت‌مردان هر چه سریعتر پیش قدم شده و فکری اساسی جهت تجمع متخصصین این فن و برنامه‌ریزی اصولی در جهت اعتلای آن و برآوردن نیاز جامعه بنمایند و ضمن اینکه اصل حاکمیت خود را از طریق نظارت بر اجرا برنامه‌های پیشنهادی اعمال می‌نمایند وضعیت آموزش آکادمیک و حرفه‌ای آن را نیز پیش‌بینی نموده و بمورد اجرا گذارند.

انجمن حسابداران خبره ایران با پشتوانه غنی نسبی که از طریق اعضا خود دارد قادر خواهد بود نقشی ارزنده در این برنامه‌ریزی

مملکتی از خود به یادگار گذارد.

درخاتمه ضمن پوزش از اطاله کلام و آگاهی به اینکه اغلب موارد بحث شده در این بخش از گفتار لزوماً به حدود مسئولیتهای آن مدیریت مرتبط نمی‌گردد، انتظار و تقاضا دارد با استفاده از امکانات در دسترس مسئولین وزارت آموزش و پرورش در صورت درخور اهمیت بودن این گزارش آن رابه مسئولین مربوطه ارسال دارند. باشد که این اقدام برق امیدی در دل دست اندرکاران و متخصصین حرفه مالی و حسابداری در سطح کشور پدید آورده و موجب شود تا با برنامه ریزیهای صحیح سطح این حرفه در کشور جمهوری اسلامی ایران هم طراز سایر کشورهای پیشرفته دنیا در این رشته اعتلا یابد ●

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی